

GOSPODARSKI VESTNIK

GLASILO ZADRUŽNE
ZVEZE V TRSTU

Št. 1. V Gorici, dne 1. januarja 1926. - Gorizia, 1 gennaio 1926. Leto IV.

Izhaja mesečno. - Naročnina 10
lir letno. - Posamezna številka
po 1 liru. - Esce ogni mese.

Izdaja :
ZADRUŽNA ZVEZA V TRSTU

Uredništvo in uprava se nahajata v
Gorici, Via S. Giovanni št. 6./I. na
dvorišču. Odgov. ured. Dominko Viljem.

Vsebina 1. številke 1926.

Ob novem letu	1	KLETARSTVO:	
SOCIALNA VPRAŠANJA:		Ušaj Just: Koliko žvepla ali koliko metabi- sulfita je potrebno za žveplanje vina	12
Hrovatin Ksist: O zavarovanju delavcev proti nezgodam na delu	2	VRTNARSTVO:	
ZADRUŽNISTVO:		— r — n: Vrtne jagode	13
Zadružna zveza v Trstu: Opozorilo zadrugam	3	POLJEDELSTVO:	
Dr. Agneletto Josip: Nove določbe k zadruž- nemu zakonu (konec.)	3	Ing. Podgornik Anton: Sejte več ovsa!	14
ZIVINOREJA:		DOMAČE GOSPODARSTVO:	
Dr. G. I.: Prva pomoč v hlevu	5	***: Ravnanje s svinjsko mastjo in s svinjino	15
Ing. Podgornik Anton: Primer za prera- čunjanje krmil za zimsko krmljenje	6	GOSPODARSKI KOLEDAR:	
Ing. Čok Andrej: Oljnate tropine	7	Januar	16
***: Klajno apno	8	VPRAŠANJA IN ODGOVORI:	
MLEKARSTVO:		1. Kako odpravim vodenost mleka?	18
— ip. — Snaži mlečno posodo!	9	2. Kako naj se zatira krvava uš na sadnem drevju?	18
ČEBELARSTVO:		3. Kako odpravim penavost vina?	18
Dr. Bobič Leopold: Zakon o čebelarstvu (dalje.)	9	4. Kako odpravim duh po žveplu iz vina?	18
***: Sladkorja ne bo!	10	5. Kam naj se obrnem radi avstrijskih voj- nih posojil?	18
VINOGRADNIŠTVO:		6. Kakšno kolobarjenje je primerno?	19
Dr. Vellig Peter: Gnojenje trt	10	Tržne cene	19
— r — n: O nabiranju in hranitvi ključev in cepičev za suho cepljenje	11	Gospodarski drobiž	20

Zavarovalnici „LE NORD“ in „ROYAL EXCHANGE“

sta najgotovješi zavarovalnici proti požaru, streli,

in vsakim drugim nezgodam

Zastopstvo za GORIŠKO in bivšo KRANJSKO ima
HROVATIN KSIST

Zavarovanje proti nezgodam delavcev na delu.

v GORICI, Viale XXIV Maggio št. 11 - prej ul. Treh kraljev.

OKRAJNA POSOJILNICA V IDRIJI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Ustanovljena leta 1894.

Uradije v lastnem posloplju vsak dan, izvzemši nedelje in praznike.

OBRESTUJE hranilne vloge na knjižice po 4 $\frac{0}{10}$ čisto
vloge na tekoči račun „ 4 $\frac{1}{4}$ $\frac{0}{10}$ „

Večje in stalne vloge po dogovoru

DAVEK OD VLOG PLAČUJE ZAVOD SAM!

Izvršuje denarna nakazila v tu- in inozemstvo. — Izdaja brezplačne cirkul. nakaznice in čeke. —
Inkaso faktur in cesije terjatev.

Posojila na vknjižbo, menično poroštvo in zastave. Trgovcem in obrtnikom otvarja pasivne
tekoče račune. — Poštni tek. račun št. 11/1591 - Položnice komitentom na razpolago.

Najpopolnejše jamstvo za vloge.

Tvrdka „VINOAGRARIA“

v Gorici, Via Carlo Favetti št. 6, v ulici za hotelom „Tri Krone“ prodaja:

razna vrtna njivska in travniška semena, nemška iz Erfurta, (zahtevajte cenik semen),
klajno apno, bisulin „Antiparassit“, „Zea Mais“ strup za poljske in hišne miši, lepivo
za pasove proti pedicu, cepilni vosek, kit za sode in druge kemične izdelke za po-
pravo bolnih vin, jeklene ščeti za snaženje sad. dreves, škarje za trte in sad. drevje,
ročne žagice, kakor tudi vsa druga rezila znamke „Kunde“, cevi iz gumija za natega
in sesalke, lesene pipe, filtre, tehtnice za vino, vehe, navadne in kipele in razna
druga orodja za sadjarje, čebelarje, vrtnarje in živinorejce.

JUST UŠAJ, enotehnik in agronom.

Zennaro & Gentilli - Trst

Največje zaloge v Julijski krajini: Steklene, porcelanaste in lončene posode, šip,
zrcal, vsakovrstnega kristalnega stekla v vseh merah;

Zaloge in uradi: Via P. L. Palestrina št. 3 in 7 (bivša Via delle Acque) telefon
(št. 225).

Nadrobna trgovina: Piazza Imbriani (bivša Piazza S. Giovanni) tel. št. 26-29.

Prehodne zaloge: v prosti luki št. 4.

ROJAN . Tovarna zrcal (lastno posloplje) - TRST

Starodavna tovarna tehtnic, utež in mer

GIUSEPPE FLORENZ & Co v Trstu Via Gius. Vidali 9, Tel. 13-64

z bogato izbero utež in mer tu-in inozemskih

pravilno žigosanih (cementiranih) tehtnic.

Sprejemajo se popravila vsakovrstnih tehtnic po zmernih cenah.

**Tekom popraviljanja posodimo druge tehtnice popolnoma
brezplačno.**

GOSPODARSKI VESTNIK

Št. 1.

V Gorici, dne 1. januarja 1926.

Leto IV.

Izhaja enkrat na mesec. Stane letno
10 ltr. — Posamezna številka 1 ltr.

Uredništvo in uprava v Gorici, Vla S.
Giovanni štev. 6., I. nadstr.

Ponatis je dovoljen s popolno navedbo vira.

Ob novem letu.

Zopet se je kolo časa zavrlelo. Staro leto je izginilo. Stopamo v novo leto, ki šteje 1926. po rojstvu Kristusovem.

»Gospodarski vestnik« je napravil korak v četrto leto svojega obstanka.

Če pogledamo nazaj, moramo priznati, da si je list ustvaril s svojim delom lep krog čitateljev in naročnikov. Priobčil je v tej dobi svojega izhajanja dokaj zanimivih stvari, ki so prišle prav vsem slojem našega ljudstva. Enake cilje in namene bo zasledoval tudi prihodnje. Skušal bo, seveda v mejah možnosti, pomagati s nasveti v dobrobit gospodarskega blagostanja.

V to svrhu vabimo vse, ki znajo sukaliti pero in ki hočejo ljudstvu pomagati, da stopijo v krog naših sotrudnikov. Veliko premalo je, slovenski izobraženec, ako se zadovoljiš le s tem, da ob primeri ali neprimerni priliki izrečeš svojo neblagohotno sodbo, ki je običajno neutemeljena nad listom. Pojdi vase, preudari vse okoliščnosti, v katerih naši listi v teh razmerah izhajajo, uživi se v uloge urednikov, in gotovo porečeš, da je to, kar se v listih podaje, primeroma mnogo. Primi tudi ti za pero, ki stojiš malomarno ob strani, in pomagaj orati in sejati, da bo ljudstvo želo. Res je, da je treba za tako delo nekoliko idealizma, nekoliko nesebičnosti!

Kakor smo rekli ostane smer lista tudi v novemu letu ista, kakor v preteklosti. Poročali bomo o vseh zadevah, ki se nanašajo na naše gospodarske prilike, v prvi vrsti pa bomo pisali o predmetih, ki morejo živo zanimati našega poljedelca, posebno živinorejca. Že do sedaj smo skušali izražene želje naših

prijateljev - naročnikov vedno in sproti upoštevati. Prav veselilo nas je, da smo dobili večkrat pobudo neposredno iz krogov naših kmetovalcev o čem naj v listu poročamo. Tako sodelovanje med naročniki in uredništvom je zdravo in potrebno: tako je list pisan v zmislu potreb naročnikov. Tudi je listu s takim sodelovanjem naloga olajšana.

V novem letu bo list izhajal v dosednji obliki in v dosedanjem obsegu. Naročnina za list ostane kljub podražanju papirja in fiska sploh ista: deset lir letno. Malenkosten znesek za list takega obsega. Za to pa prosimo vse naročnike, da nam hitro in točno pošljejo naročnino. Onim, ki so nam na dolgu z naročnino, bomo list ustavili. Upamo pa, da nam ostanejo vsi stari naročniki zvesti, in da se oglasijo še novi.

Poudariti moramo, da je dolžnost vsakega našega gospodarja, da je naročen na Gospodarski vestnik. Ni dovolj, da list le čita, naročili se mora nanj, tako koristli sebi in podpre dobro stvar. A, kar je glavno! Ravna naj se po nasvetih, ki mu jih list daje. Polem še le pride pomen lista do prave veljave, potem šele bo njegov namen dosežen.

Želimo z vso iskrenostjo, da bi naštopajoče novo leto bilo našemu ljudstvu bolj naklonjeno, kakor je bilo staro. Naj Vsemogočni da v obilni meri svoj blagoslov vsemu delovanju našega ljudstva. S to željo v srcu vabimo še enkrat vse naše razumnike in gospodarje na sodelovanje in naročbo.

Uredništvo in uprava
Gospodarskega vestnika.

Socialno vprašanja.

Hrovačin Ksist:

O ZAVAROVANJU DELAVCEV PROTI NEZGODAM NA DELU.

S 1. januarja 1926 se je razlegnil na naše kraje italijanski zakon za nezgode delavcev na delu z dne 31. januarja 1904 št. 51 s premembami, odobrenimi z ukaznim zakonom od 17. novembra 1918 št. 1825, in z zakonom od 20. marca 1921 št. 296; istočasno je vkinjen doslej tu veljavni bivši avstrijski zakon.

V bistvu se ne razlikuje en zakon od drugega, kajti oba določata, da morajo biti zavarovani vsi delavci, zaposleni pri delu, ki je nevarno in da mora biti odškodovan vsak delavec, ki je utrpel nezgodo na delu.

V podrobnostih pa opazimo mnogo razlik, vsled česar navajam glavne točke teh sprememb.

Proti nezgodam na delu imeli smo doslej zavarovalni zavod v Trstu, pri katerem so bili zavarovani vsi naši delavci. Ta zavod je s 1. januarja 1926 vkinjen. Na njegovo mesto stopijo različni zavarovalni zavodi, ki so v to pooblašteni tako, da si jih poljubno izbiramo.

Za nas določa novi zakon, da mora plačevati vse prispevke delodajalec tako, da je delavec popolnoma razbremenjen. Delodajalec mora razobesiti na vidnem mestu zavarovalno tablico tako, da vidi jo delavci, da so zavarovani. V slučaju nezgode plača odškodnino dotični zavarovalni zavod za nezgode tudi v prvih štirih tednih, za katere je bila doslej obvezana bolniška blagajna. Samo v slučaju, da traja nezgodno stanje do pet dni, je oproščen zavarovalni zavod tega izplačila.

Odškodnina, katero prisoja zakon ponesrečencu, je dvojna in sicer: začasna in stalna. Prvo (začasno) uživa ponesrečenec toliko časa, da ozdravi, a drugo (stalno) predpisuje zakon po ozdravljenju onim, ki so ostali pohabljeni vsled nezgode. Vendar se ta odškodnina ne plačuje v mesečnih obrokih, ampak z je-

denkratnim plačilom, čigar višina je odvisna od večje ali manjše delazmožnosti delavca. Najvišja odškodnina, katero določa zakon je 30.000 do 36.000 lir in sicer na podlagi 20 lirskega dnevnega zaslužka. Čim manjša je delazmožnost pohabljenca in čim manjši je bil zaslužek ob dnevu nezgode, tem manjša je tudi odškodnina.

V slučaju nezgode delavca na delu, katerega ni zavaroval delodajalec iz poljubnega razloga, določa zakon, da prejme vso odškodnino delavec, katero pa plača v takem slučaju delodajalec; če je ta nima s čim plačati, izplača se ponesrečencu odškodnina iz posebnega zaloge. V ta državni zalog se stekajo tudi vse globe, ki jih določa zakon kršiteljem. Delodajalec, ki ni zavaroval svojih delavcev, plača za vsak dan in za vsacega delavca denarno globo 10 lir za toliko časa, dokler ne izkaže, da je zavaroval podrejeno osebo; če se je v času nezavarovanja ponezgodil kak delavec, plača delodajalec ne le odškodnino delavcu, ampak tudi jednako svojo kakor globo v državni zalog.

Omenim naj tudi v glavnem okoliščine, v katerih je delodajalec primoran po zakonu zavarovati svoje delavce: 1. za vsako delo, ki ga opravlja delavec s strojem, katerega ne goni isti delavec, ki ga uporablja; 2. za vsa dela stavbenih podjetij, ki se ne vršijo v notranjih prostorih, v katerih se ne poslužujejo ogrodja, mostičev itd.; 3. za stavbe in podjetja, kjer je vslužbenih šest ali več delavcev in to pri: železnicah, tramvajih, prevoznih podjetjih, podjetjih, ki se pečajo z nakladanjem in razkladanjem, z melioracijskim in gorskim delom, sekanjem in prevažanjem dreves, napravo in popravo пристanišč, kanalov in nasipov, z gradnjo, popravljanjem in podiranjem ladij, mostov, predorov in cest; 4. za vsa druga podjetja, obrti in stavbe neglede na število zaposlenih delavcev.

S prvim marca stopi v veljavo tudi zakon o zavarovanju proti nezgodam v

poljedelstvu (za poljedelstvo s strojnim obračtom je že sedaj obvezno) za starostno zavarovanje in materinstvo. Obveze vpisovanja pri bolniških blagajnah

ostanejo za vse dosedanje vpisance tudi nadalje v veljavi. V koliko in kedar se spremenijo določbe o bolniških blagajnah bodemo videli v prihodnosti.

Zadružništvo.

OPOZORILO ZADRUGAM.

Glasom kr. ukaza-zakona od 8. maja 1924, št. 750, bi morale vse zadrage, trg. družbe in tvrdke pričenši s 1. jan. 1925. dodati vsej svoji korespondenci, dokumentom in fiskovinom številko, pod katero so registrirane pri trg. in obrtni zbornici. Ker bodo pa le tekom 1926. leta preustrojene in bodo spremenile ime, bo stopila goriomenjena določba zakona v veljavo šele 1. jan. 1927.

Zadružna zveza v Trstu.

Dr. Agnoletto Josip:

NOVE DOLOČBE K ZADRUŽNEMU ZAKONU.

V. Nove določbe (Členi 2.—9.) Novega odloka-zakona.

Po čl. 2. se morajo vpisati v zadružni register pristojnih sodnij vse nove zadrage, ki so bile ustanovljene na podlagi omejenega odloka-zakona. Za nove pokrajine ni to nič novega, nova pa je določba, da je treba pri vpisu novih zadrug še pripomniti, da jim je dovoljeno poslovali tudi po zakonih kraljevine, ki veljajo za zadrage in za skupe zadrug (consorzi di cooperative).

Glede vpisa ustanovne listine in pravil ter njih objave veljajo določbe zadružnega zakona iz leta 1873, zato ima objave priskrbeti sodnja sama.

Pridobitne in delovne zadrage so pričele v starih pokrajinah že pred 1890. letom konkurirati pri javnih delih in dobavah z drugimi podjetji, dočim se zadrage novih pokrajin niso spuščale do povojne dobe na to polje in jim je bila ta vrsta zadružnega delovanja docela neznana. Zato imamo v starih pokrajinah celo vrsto zakonskih določb, ki se nanašajo na one zadrage, ki hočejo konkurirati pri javnih delih in dobavah. Tudi te posebne zakonske določbe so bile z novim odlokom - zakonom raztegnjene na nove pokrajine, bodo pa veljale le za nove, na podlagi odloka-zakona od 7. avgusta 1925 ustanovljene zadrage, ki bodo imele namen, sodelovati pri javnih delih in nabavah in ki bodo v to svrhu ustanovljene.

Te zakonske določbe so:

a) zakon od 12. maja 1904, št. 178, ki spreminja čl. 4. zakona z dne 11. julija 1889, št. 6216,

o zakupih javnih del produktivnim in delovnim zadrugam;

b) zakon od 19. aprila 1906, št. 126, ki raztega določbe o kavciji zakona 12. maja 1904, št. 178 tudi na one produktivne in delovne zadrage, ki niso pripuščene k dražbam (licitacijam), ampak le k javnim tekam;

c) zakon od 7. julija 1907, št. 526 o nekaterih ugodnostih za male kmetijske zadrage in male kmetijske vzajemnozavarovalne zadrage;

č) zakon od 25. junija 1909, št. 42, o ustanavljanju zadružnih skupov (consorzi) v svrhu zakupov javnih del;

d) opravičnik za zadrage in zadružne skuppe, ki so pripuščeni k zakupom javnih del in dobav, odobren s kr. odlokom od 12. februarja 1911, št. 278;

e) namestništveni odlok od 6. februarja 1919 glede izvrševanja državnih javnih del;

f) kr. odlok od 12. februarja 1922, št. 214, ki spreminja ravnokar omenjeni odlok pod e);

g) kr. odlok od 8. februarja 1923, št. 422, ki spreminja odloka pod e) in f) o izvrševanju državnih javnih del;

h) kr. odlok od 5. aprila 1925, št. 662, ki spreminja nekatere določbe opravičnika od 12. februarja 1911, št. 278 pod d) in sicer o volitvah deželnih nadzornih komisij.

V smislu teh zakonskih določb so pripuščene k zakupom javnih del in dobav po opravičniku od 12. februarja 1911, št. 278:

a) produktivne in delovne zadrage;

b) kmetijske zadrage, kakor: zadrage za skupne najemščine, zadružne mlekarne, zadružne kleti, zadružne prekaplievalnice (n. pr. kuhanje žganja), poljedelske zadrage, zadružne žitnice in vsako drugo zadružno podjetje, čigar namen je proizvajanje poljedelskih proizvodov;

c) mešane zadrage, ki združujejo v sebi značaj in smoter raznih zgoraj omenjenih zadrug.

Člani teh zadrug morejo biti le delavci ali pa mali posestniki ali koloni, in ne smejo plačevati letno več kot 200 lir neposrednih državnih davkov. Zadružni deleži ne smejo presegati 100 lir in noben zadružnik ne more imeti več kot 5000 lir deležev. Za ustanovitev take zadrage je potrebno najmanj 9 članov.

K zakupom javnih del in dobav so pa pripuščene le one zadrage, ki so dosegle vpis v prefekturni zadružni register. V smislu čl. 15. opravičnika od 12. februarja 1911, št. 278, ki je bil z neznatnimi spremembami objavljen v čl. 4. zakona odloka 7. avgusta 1925 (glej Gosp. vestnik letnik

1925 str. 244). Je potrebna za vpis v ta register prošnja na prefekta, kateri mora biti priložena: ustanovna listina in pravila s vsemi eventualnimi spremembami, prepis potrdila o sodni registraciji, notranji opravilnik zadruga, če ga ima, seznam vseh članov z navedbo njih poklica, ter imena in poklice odbornikov in uradnikov, ki zadrugo zastopajo oziroma opravljajo posle za njen račun. Pred vpisom zasliši prefekt posebno v to svrhu ustanovljeno nadzorno pokrajinsko komisijo, ki nadzira v prefekturni register vpisane zadruga. Proti odklonitvi vpisa zadruga se lahko pritoži na ministrstvo za narodno gospodarstvo, ki odloči končno veljavno.

Vse zadruga, ki spadajo pod opravilnik odobren s kr. odlokom od 12. februarja 1911, št. 278, so podvržene nadzorstvu ministrstva za narodno gospodarstvo, katero se poslužuje v to svrhu pokrajinskih nadzornih komisij pod prefektovim predsedstvom ter centralne komisije v Rimu. Ministrstvo ima pravico pri takih zadrugah razpustiti odbor ter imenovati začasnega upravitelja, in če potrebno, razpustiti tudi zadrugo, seveda, ako so dani zato zakoniti predpogoji.

Zadruga, ki ni bila razpuščena, ampak lebrisana iz prefekturnega zadrugnega registra, ne more biti ponovno vpisana pred pretekom 2 let.

Prvotno so se take produktivne in delovne zadruga mogle potegovati za javno delo ali nabyo le tedaj, ako ni proračunjeni znesek presegal 100.000 lir. Z zakonom 12. maja 1904, št. 178 je bil ta znesek zvišan na 200.000 lir in potem v letu 1919 na 500.000 lir in končno s kr. odlokom 12. februarja 1922, št. 214 na 1 milijon lir. Zadruga ne polagajo v naprej nikake jamščine, ampak se jim pri vsakem izplačilu odtrga 5% izplačanega zneska, ki služi kot jamščina do končnega odobrenja izvršenega dela.

Za nakup večjih del so se izkazale posamezne zadruga prešibke. Zato predvideva zakon od 25. junija 1909, št. 422, skupe zadrug (consorzi di cooperative) za zakup javnih del v celi kraljevini: vsota zneskov vseh zakupov, ki jih tak zadrugni skup v istem času sklene, je lahko dvakrat toliko, kolikor vsota zakupov, ki jih lahko sklenejo vse združene zadruga skupaj; posamezno delo pa ne sme presegati 5 milijonov lir.

Za ustanovitev takega zadrugnega skupa je potrebno dovoljenje ministrstva za narodno gospodarstvo, ki ga dá po zaslišanju centralne nadzorne komisije o pridobitnih in delovnih zadrugah. Ustanovitev se dovoli s posebnim kraljevim odlokom. Proti zavrtnitvi prošnje za ustanovitev je dovoljen rekurz na državni svet. Kakor delovne in pridobitne zadruga, tako stoje tudi omenjeni zadrugni skupi pod ministrskim nadzorstvom.

VI. Pristojbinske ugodnosti.

Majhne in redke so finančne ugodnosti, ki jih uživajo zadruga v Italiji. To velja zlasti glede obdačevanja zadrug. Nekoliko boljše je glede registrskih in kolektivnih pristojbin.

Glasom čl. 228., it. trg. zak. so ustanovne li-

stine ter pristopnice in izstopnice za člane proste kolektiv in registrskih pristojbin. To določa zakon o registrskih taksah, priloga C. točka 6, in zakon o kolektivih priloga B. točka 48, in velja tudi za nove pokrajine, četudi ni bil čl. 228 it. trg. zak. raztegnjen sem gor.

Posli ljudskih bank in zadrug, čijih glavnica ne presega 30.000 lir, so podvrženi (čl. 65. zakona o regist. pristojbinah) v prvih 5. letih najmanjši fiksni taksi, ako so ti zavodi osnovani na načelih vzajemnosti, t. j., da dividenda oziroma obrestovanje deležev ne sme presegati zakonite obrestne mere (5%), da se rezervni zaklad ne sme deliti med člane in da pripade za slučaj prenehanja zaveda vse njegovo premoženje dobrodelnim ustanovam.

To velja glasom zakona od 7. julija 1907, št. 526 tudi za kmetijske zadruga, kmetijske blagajne, ako se drže ravnokar omenjenih pogojev, dalje za kmetijske vzajemne zavarovalnice, ako svota vseh rizikov, ki jih lahko sprejmejo, ne presega 300.000 lir.

V smislu tega poslednjega zakona NISO DOLŽNE kmetijske zadruga, kmetijske posojilnice in hranilnice in poljedelske blagajne, čijih glavnica ne presega 30.000 lir, NAVESTI v ustanovni listini, oziroma v pravilih, JAVNIH LISTOV, (čl. 220 trg. zak. kraljevine), v katerih se objavljajo zadrugni razglasi. Zadostuje objava v državnem pokrajinskem uradnem listu in še ta je brezplačna. Glede objave razglasov, ki jih ne priskrbule sodnija sama, mora odbor s prošnjo, koleka prosto, prefekturo zaprositi za objavo. Prošnji morajo biti priložene vse potrebne listine.

Dočim veljajo pristojbinske ugodnosti glede ustanovnih listin in pravil ter članskih pristopnic in izstopnic za vse zadruga, tudi za one že osnovane na podlagi starega zadrugnega zakona iz leta 1873., veljajo ostale zgoraj omenjene ugodnosti le za posebne vrste zadrug in ne prihajajo pri dosedanjih zadrugah v novih pokrajinah nikjer praktično v poštev. S čl. 5. novega odloka, zakona od 7. avgusta 1925, so bile te olajšave raztegnjene tudi na Reko in njen okraj.

Nisem objavil besedil v čl. 3 in 4 odloka-zak. od 7. avgusta 1925. citiranih zakonov in odlokov, ker ne spadajo med te zgolj informativne vrstice, in tudi zato ne, ker niso za naše zadrugne razmere v novih pokrajinah še aktualni. Zbrati, urediti in objaviti zakonske določbe glede zadrug, veljavne v starih in v novih pokrajinah, je naloga posebnega članka.

DODATEK:

1. Obrazec ustanovne listine:

Rep. št.

Ustanovitev zadruga
v za vladanja Nj. Vel.
..... po milosti božji in volji naroda
kralja Italije, leta pred menoj notarjem
..... so se zglasili gospodje
ki so se dogovorili, da osnujejo
zadrugo, ter so sklenili kakor sledi:

1. Ustanavlja se v zadruga
pod imenom:, registrovana
zadruga z (ne-) omejeno zavezo.

2. Namen zadruge je

3. Zadruga glavnica je neomejena in jo tvo-
rijo deleži po ki se vplačajo

4. Člani zadruge so

Iz zadruge se izključijo člani, ki

Izstop iz zadruge je dovoljen le v sledečih
slučajih

5. Zadruga je osnovana za dobo let.

6. Občne zборе sklicuje odbor potom listov
., v katerih se objavljajo tudi
zadružni razglasi.

7. Glede zadružnega poslovanja se podpisani
sklicujejo na priložena pravila, ki so bila že od
njih odobrena, in ki se sedaj smatrajo za pre-
črtane.

(Podpisi ustanovnikov)

(Podpisi prič)

(Podpis notarjev.)

(Priloga)

PRAVILA.

2.)

Obrazec knjige zadružnikov:

Tekoča št.	Datum			Operacije: (Ime in priimek, oče- tvo, bivališče, poklic družabnika in opis operacije)	Podpis zadrujarja in prič	Svota deležev		Podpisana glavnica		Vplačana glavnica		Tekoča št. člana	
	leto	mesec	dan			pod- pisanih	uničenih	podpisani deleži	uničeni deleži	deleži vplačani	deleži izplačani	vsotoplo jih je	izstopilo jih je

Živinoreja.

Dr. G. I.:

PRVA POMOČ V HLEVLU.

Vsak živinorejec je dolžan vestno
skrbeti za to, da se izogne vsakrati ško-
di, ki bi utegnila zadefi njegovo živino
in s tem njegovo gospodarstvo. Toda
vedno se nesreča ne more preprečiti, tu-
di navzlic največji pažnji in skrbi. Dobro
in koristno je, da si živinorejec zna v ta-
kih slučajih sam vsaj za silo pomagati,
ker more na ta način vsaj nekaj rešiti.
S tem namenom in v svrhu, da bodo naši
živinorejci imeli potrebna navodila takoj
pri rokah, smo zbrali nekaj slučajev ne-
zgod in bolezni, ki se najčešče pojav-
ljajo v naših hlevih in podali nekaj nau-
kov, kako naj živinorejec v takih slučajih
ravna. S tem bomo tudi ustregli raznim
željam, ki so nam jih naši naročniki že
večkrat izrazili.

Začnimo pri ranah.

Rane imenujemo vse tiste sveže po-
škodbe, ki zadevajo tkanine živalskega
trupla, jih čisto ločijo in povzročajo več
ali manj izgube krvi.

Rane so lahke ali težke; to se ravna
po njih globokosti in po prizadetih teles-
nih delih.

Kdor nadzoruje žival, mora skrbeti
za prvo zdravljenje ran, da se ne shujšajo
in da se iz njih ne izcimi nevaren po-
ložaj.

Treba namreč pomisliti, da se iz
vsake rane lahko razvije okuženje. V
rane se naselijo glivice, ki so prav prav
drobna, navadno škodljiva in taka bitja,
da jih ne vidimo s proslim očesom. Če
se te glivice vgnezdijo in razvijajo, pov-
zročajo lahko hude, smrtne bolezni. Do
tega pa ne pride, ako se skrbi za to, da
se rana očisti in razkuži.

Predmet, ki je ranil žival, ni nikdar
popolnoma snažen, marveč je vedno več
ali manj okužen; še več: koža sama,
dlaka, prah itd. umažejo in okužijo rane
in zakrivijo lahko, da se bolezen vedno
bolj hujša.

Za prav majhne, površne rane je za-
dosti, da jih dobro speremo z zavrelo
morno, malo osoljeno vodo ali pa vsaj s
prav čisto vodo in z nekaj navadnega

mila. Težje rane, ki pa ne krvave prav močno, je takoj oprati s čisto vodo. Ob robih rane je dlako obriti, ali pa vsaj kolikor mogoče s škarjami ostriči; na to je rano še večkrat z vodo in milom oprati in potem z mrzlo vodo močiti, dokler ne neha krvaveti, ali dokler le malo krvavi.

Slednjič je še oprati rano z razkuževalno tekočino. Izmed razkužil, ki jih ima vsakdo doma na razpolago, ne da bi se mu bilo bati, da pridejo po neprevidnosti komu v roke n. pr. otrokom, ker jim lahko škodujejo, navajamo:

a) Vodo osoljeno z navadno soljo, zavrelo, ki pa mora biti pri uporabi morna;

b) čist ali skoraj čist alkohol;

c) v vodi raztopljeno 3% borovo kislino (to je najboljša med vsemi sredstvi);

č) 3% karbolnokisli cinkov sulfid v vodi.

Od mil, ki se najbolj rabijo:

a) zeleno milo;

b) kreolinovo milo;

c) milo iz sublimata živega srebra.

Mnogih najmočnejših raztopin, uporabljenih za razkuževanje, niti ne omenjamo, ker nam jih v lekarnah ne dajo brez zdravnikovega recepta in ker so močno strupene in bi v družinah, zlasti kjer so otroci, lahko povzročile nesrečo.

Ko smo razkužili rano, položimo na njo navadne bombaževine, s karbolno kislino namočeno bombaževine ali prediva, namočenega v kakoršnemkoli razkužilu, ki ga imamo ravno pri rokah; če je mogoče, ovijemo ranjeno mesto s prav čistimi obvezami.

Po prvem obvezanju ranjenega dela zatecimo se k živinozdravniku, da zašije rani robe, preden začnejo zatekati.

Pri prav težkih ranah moramo najprej skrbeti za to, da neha krvaveti, če je izguba krvi velika; potem jih zdravimo, kakor smo ravnokar povedali. Dalje naj živinozdravnik rano zašije in naj jo nadalje zdravi, kakor je predpisano.

Če je predmet, ki je povzročil rano, ostal ves ali deloma v lkanini, moramo najprej skrbeti za to, da se izvleče; potem je rano razkužiti, kakor smo poprej razložili.

Prihodnjič bomo nadaljevali.

Ing. Podgornik Anton:

PRIMER ZA PRERAČUNANJE KR-MIL ZA ZIMSKO KRMLJENJE.

V 12. št. lanskega Gospodarskega vestnika sem pisal, kako naj si živinorejci ugotovijo, ali so njih krmske zaloge zadostne za zimsko krmljenje njihovih repov. Danes navajam en primer, kako se to ugotavljanje napravi:

Mislimo si živinorejca, ki hoče prerediti čez zimo 4 krave, 1 dveletno junico in 1 enoletno telico. Ko je videl v drugi polovici oktobra, da bo treba začeti z rednim, zimskim krmljenjem, je takoj premeril svoje zaloge sena in otave nad hlevom, na hiši itd. Po kratkem računu najde, da zavzema pridelano seno 110 m³. Ker je seno le srednje dobro, računa, da tehta 1 m³ sena 90 kg. Vsa zaloga znaša $110 \times 90 = 9900$ kg ali okroglo 100 q. Zaloga otave zavzema 62 m³. Vsa otava je bila posušena in spravljena v dovolj lepem vremenu domov. Računa se lahko, da tehta 1 m³ otave 100 kg, torej je vse otave skupaj 6200 kg ali okroglo 60 q. Krmske pese je 16 m³ po 600 kg, kar znese 9600 kg ali okroglo 100 q. Ima potem na razpolago za krmljenje goveje živine še 150 kg pridelanega ovsa in ječmena in približno toliko računa, da bo domačih otrobov od pridelane pšenice in rži.

Povprečna živa teža vsake krave je 500 kg, torej tehtajo vse 4 krave skupaj 2000 kg ali 20 q. Junica tehta približno 3 q, telica pa 2 q.

Ako računa, da bo trajalo zimsko krmljenje od druge polovice oktobra pa do začetka ali do srede maja, znaša to približno 200 dni. Na vsako kravo (ako šteje junico in telico skupaj tudi za eno kravo) pride za celo dobo 18 q sena, 12 q otave in 20 q pese. Vsak dan, bo lahko pokrmil vsem živalim v hlevu 45 kg sena, 30 kg otave in 50 kg krmske pese. Vseh 200 dni zimskega krmljenja se bo torej porabilo 90 q sena, 60 q otave in 100 q krmske pese. Poleg navedenih krmil bo krmil tudi po nekoliko rezanice, katera pa ne prihaja v poštev kot hranilna temveč le kot polnilna krma. Po tem

računa mu ostane še 10 q sena in morda tudi kaj slame. Preostajajoče seno mu pride prav pri vzreji 1 ali 2 telet ali pa za slučaj, da zapozni spomladna zelena krma. Preostajajoče seno in slama se porabita lahko tudi za mešanje med zelena krmila posebno ob prehodu k poletnemu zelenemu krmiljenju.

Pri vsi ti ugodni množini pridelanih krmil pa se živinorejec dobro zaveda, da je njegovo seno le srednje dobro in da je v pesi zelo, zelo malo beljakovin. Ker hoče, da bodo dobivale njegove živali primerno sestavljeno krmo, sklene dokupiti zelo beljakovinate orehove tropine v toliki množini, da jih bo lahko mešal med nekoliko rezanice in polovnice po 5 kg na dan svoji živini, posebno mlečnim kravam. To stori toliko lažje, ker lahko oddaja mleko po dovolj ugodni ceni. Za 200 dni zimskega krmjenja potrebuje torej 10 q orehovih tropin, ki so danes izvrstno in obenem tudi zelo ceno močno krmilo. Prej navedeno množimo ovsa in ječmena bo dal zmleti v zdrob in uporabil največ za krmljenje telet po odstavi. V isti namen bo uporabil tudi domače otrobi.

Ing. Čok Andrej:

OLJNATE TROPINE.

Oljnate tropine so poslednji proizvod v tovarnah, kjer stiskajo olje. Doba ni niti tako daleč, ko se je smatral ta proizvod le kot izmeček in še danes se potrebujejo oljnate tropine v marsikaterem kraju kot precej dobro dušičnato gnojilo.

Kakor tečno — močno krmilo rabili so najprej le domače oljnate tropine iz oljk. Poizkusi, krmili s tropinami ali pogaçami ali kovajci tovarniškega proizvoda so se v prejšnji dobi poljedelskega razmaha izjalovili. To pa le vsled tega, ker tovarnarji niso posvečali dovolj pažnje, — niso še imeli izkušenj pri proizvodnji tropin. Danes pa, ko so izkušstva že za nami in posvečajo tovarnarji največjo pažnjo tudi pri proizvodnji tega njihovega poslednjega izdelka, pred-

stavljajo nam oljnate tropine najboljše in najcenejšo tečno krmo.

Živinorejci drugih dežel so pri rabi te krme mnogo bolj napredovali. Saj spreminjajo tudi kakovost mleka posebno pa masla s pravilno uporabo raznih oljnatih tropin. Tako na pr. polagajo svojim kravam tropine iz repnega semena, če je bilo maslo pretrdo. V nasprotnem slučaju — spomladi pri zeleni krmi — če je maslo preveč mehko, rabijo pa palmove ali kokosove tropine i. t. d. Žal, se tu ne moremo pečati bolj podrobno o posebnih vrstah tropin, ker bi to vedlo predaleč. Omenili pa moramo takoj, da so pri nas v rabi orehove in sezamove tropine vsled svojih svojstev najbolj cenjene.

Orehove ali arahidove in sezamove tropine imajo razen drugih to dobro lastnost, da dodajo mleku dober okus in dober duh. Maslo iz takega mleka je najboljše kakovosti, ker ni niti pretrdo niti premehko in dobrega vonja. Saj je to neprecenljive važnosti posebno po zimi, kadar primanjkuje sočne paše in dobrega sena.

Najvažnejše pri teh tropinah je pa to, da so pri današnjih cenah najcenejša krma v primeri z vsemi drugimi krmili. Najjasnejši dokaz temu so številke. Vzemimo za primer le pšenične otrobi, katere so pri nas najbolj v rabi kot močna krma in pa sezamove tropine, katere pridejo najbolj v poštev na našem trgu. (Prodaja jih Tržaška kmet. družba v Trstu in Slov. kmet. društvo v Gorici.)

Dočim obsegajo otrobi boljše kakovosti okoli 12% beljakovin, imamo v naših tropinah garantiranih 38%. Pri vsaki krmi in tudi pri jedi imajo pa beljakovine največjo vrednost (hajca, gnjač itd.) Sicer je res, da beljakovine pri tropinah niso vedno tako lahko prebavljive kakor pri otrobih, vsekakor pa cenimo lahko, da so že po samem obsegu beljakovin kovajci sezamove tropine dvakrat toliko vredne, kakor dobre pšenične otrobi. Tolšče, druga važna hranilna snov krme, obsegajo obe krmi okoli 10%. Glede tolšče — tolšča ni tako važna snov pri krmi kakor beljakovine — ste si ti dve

krmi enakovredni. Ogljikovih vodonov obsegajo sicer otrobi mnogo več, približno 50%, dočim obsegajo naše sezamove tropine le 30%. So po ogljikovi vodani mnogo manj vredni nego toličke in pa beljakovine. Dado se tudi lahko nadomestiti s peso, krminim krompirjem, slamo itd.

Če pa vzamemo v pretres vrednost in pa ceno, današnjo v prvi vrsti, travniškega sena, je razlika še večja nego pri pšeničnih otrobih. Dobro travniško seno ima približno 6% beljakovin, maščobe 1%, ogljikovih vodonov pa okrog 40%. Glede beljakovin bi torej znašala cena sezamovih tropin lahko vsaj 6-krat toliko; to pomenja: sezamove tropine bi lahko plačal živinorejec z ozirom na njihovo bogatstvo v beljakovinah 6×40 , to je 240 lir. Z ozirom na pšenične otrobi celó $2 \times 130 = 260$ lir. Vprašal pa se bode sedaj živinorejec: »Kako pa to, da oljnate tropine ne stanejo več kot samo 150 lir 100 kg, če je res njihova vrednost v primeri s senom 240 lir?« Vzroki tej razmeroma nizki ceni so pa razni kakor na pr. kupčije, nepoučenost itd. Izmed glavnih vzrokov je pa ta, da močna krmlila ne obsegajo v sebi redilnih snovi v takem razmerju, ki je najlažje in najbolj ekonomično sprejemljivo od naše živine. Za razumevanje te trditve nam gotovo najlepše posluži primer iz človeške hrane. Človek, kateri se hrani s samim kruhom ali pa le s slabo zabeljenim krompirjem, ne vzdrži nikakega težjega napora. Če bi se hranil edino z mesom, jajci ali podobnimi, bi gotovo tudi kmalu obolet in moral bi razmeroma mnogo izdati za tako hrano, predno bi se počutil sit. Še najbolj mu tekne in najbolj po ceni pride njegova hrana, če vzame k malo zabeljenemu krompirju ali k kruhu še košček mesa. Mora torej človek imeti tako izdatno kakor tudi gotovo množino hrane, da se počuti sit. Kakor pri človeku, tako je tudi pri živini z razliko, da živina ni mesojed in vsled tega ji zadoštuje rastlinska krma. Kakor smo zgoraj videli ima pa tudi rastlinska krma razno sestavo odnosno krmno vrednost.

Naš živinorejec je večkrat prisiljen,

posebno po zimi, krmiti tudi s slabšim senom in celo s slamo. Da pa ne bode živina vsled take preslabe krme preveč trpela na zdravju in da bode prinašala vsaj približno enak dobiček, — posebno molzne krave — kakor ga prinaša ob sočni paši, treba je pridejati razmeroma tudi tečne močne krme. Čim slabejša je na sestavinah hranilnih snovi količinska krma, tem več moramo pridejati močne — kakovostne krme.

Pri računanju smo pa videli, da so oljnate tropine tako sezamove kakor orehove (arahidove) najboljše in najcenejša kakovostna — močna krma. Kmetje-živinorejci posnemajte živinorejce drugih dežel, rabite kot močno krmo za živino pri današnjih cenah edino-le oljnate tropine.

Polaga se mlečnim kravam približno 500 kg žive teže dnevno $1\frac{1}{2}$ do 2 kg. Vprežnim volom zadostuje tudi $1\frac{1}{4}$ kg. Konjem se polaga dnevno tudi lahko do $1\frac{1}{2}$ kg in nadomešča to ne samo precejšnjo množino sena, katerega zamenjamo z rezano slamo, ampak tudi 2 kg ovsu približno. Prasičem tudi dobro tekne; ako pridamo na 100 kg žive teže k zelenju ali korenju $\frac{1}{2}$ kg tropin dnevno, je to zadostno.

KLAJNO APNO.

Seno, pa tudi druga krma zadnjega pridelka, vsebuje po večini premalo fosforokislega apna. To hranilo pa je neobhodno potrebno za razvoj in vzdrževanje kosti v živalskem telesu. Če torej primanjkuje krmi apna, potem nastopijo pri živini bolezni v nogah in kostolomnica. Zato dodajamo taki manjprimerni krmi fosforovo kislino apno v obliki klajnega apna. Najbolj hvaležne za ta dodatek so mlade in breje živali. Mlada živina raste, zato potrebuje mnogo fosforove kisline in apna za napravo kosti in za primeren razvoj ostalih telesnih delov. Breje živali pa potrebujejo ta hranilo v isto svrhu za mladiče v svojem telesu. Velika razlika se namreč opaža pri telefih, povrženih od krav, ki so bile krmiljene pravilno in z dodatkom klajnega

apna, in teletih od napačno krmljenih krav. Če primanjkuje te snovi, se živali v kosteh slabo razvijajo. Breje krave pa bolehajo za lizavostjo, mršavostjo in kostolomnico. Klajno apno je posebno važno, če pokladamo krmno s kislih travnikov ali če krmimo v zimskem času mnogo korenstva in premalo močne krme. Ta dodatek prija vsem domačim ži-

valim, zlasti prašičem, ki dobivajo pri nas mnogo korenstva. Molznim kravam damo na dan po 20 do 30 gramov, mladi govedi po 10 do 15 gramov klajnega apna. Klajno apno primešamo navadno drugi tečni krmi ali pa med rezanico.

Poleg klajnega apna pa je priporočljivo pokladati živini tudi navadno kuhinjsko sol.

Mlekarstvo.

— ip. —

SNAŽI MLEČNO POSODO!

Mlečno posodo izplahni najprej z mrzlo vodo in ne z vročo. Ako namreč izplahneš posodo najprej z vročo vodo, se lahko vsled tega sesirijo mlečni ostanki ali deli, ki se primejo na posodo. Tudi lahko preide mlečna tolšča v sklade, posebno pri leseni posodi. Ko si izplaknil posodo dobro z mrzlo vodo, spravi v posodi ostalo sirnino in tolšče ven iz posode s toplo sodino raztopino in s ščetjo. Na to izplakni posodo zopet z mrzlo vodo in končno še z vročo vodo. To končno izplaknenje posode z

vročo vodo je dobro tudi zategadelj, ker je vroča voda večinoma očiščena škodljivih glivic in ker se posoda potem zelo hitro suši. Zlasti je to važno za lesene pinje in sploh za leseno mlečno posodo. Mesto sodine raztopine se priporoča rabiti raje apneno vodo ali apneno mleko. Soda namreč lahko razje ali izluži les in ga napravi temnega. Pri uporabi apna za zmivanje lesene posode pa postane les gladek in trden. Ako uporabljaš apno pri pomivanju posode, je treba posodo zelo temeljito izplakniti.

Rabite OREHOVE TROPINE, najcenejše močno krmilo!

Čebelarstvo.

Dr. Leopold Bobič:

ZAKON O ČEBELARSTVU.

Uradni list (Gazzetta Ufficiale, z dne 3. decembra 1925, št. 281, je objavil kr. odlok-zakon z dne 23. oktobra 1925, št. 2079, pod označbo »Ukrepi za zaščito čebelarstva«.

Ta zakon ne ureja izčrpnost vseh strani in vseh potreb čebelarstva, ampak le nekatere in najnujnejše. Čebelarji, ki vozijo čebele na pašo, bodo zlasti pogrešali, da nima zakon izčrpnih predpisov, ki bi urejali prevažanje čebel. Ono malo, kar se v tem oziru najde v členu 14, utegne postati čebelarjem, ki vozijo čebele, na pašo, jako kvarno in kritično, če se to poglavje temeljito ne preštudira in če se ne napravijo shodni ukrepi pri poedinah prefekturah.

Zakon je zgrajen na temeljnem načelu samopomoči: Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal! Čebelarji naj se združijo v zadrage: naj skrbijo sami za pospeševanje umnega čebelarstva; naj sami vzdržujejo na lastne stroške enega ali več strokovnjakov, ter naj potom strokovnjakov in z

lastno pazljivostjo čuvajo čebele nalezljivih bolezni. Vlada bode nadzirala izvedbo zakona in bode sama poskrbela za ustanovitev zadrug, če ne bi čebelarji tega storili; vlada odobri imenovanje strokovnjakov, potom svojih carinskih in drugih uradov bode skrbela, da se bode čuval dober glas pristnemu medu ter da se ponarejen ali tuji med ne bode smel prodajati, če ni kot tak označen.

Nimam namena podati tukaj prevod zakona, ali v naslednjem hočem posneti vsa važna določila, ki jih prinaša novi zakon.

USTANOVITEV ZADRUG. — Za vsako pokrajino se ustanovi po ena zadruga, in sicer na pobudo čebelarjev samih ali pa na pobudo »deželnega kmetijskega sveta« ali »deželnega odbora« potom kr. prefektura, če je ustanovitev zadruga koristna za razvoj čebelarstva. Prefekt lahko odredi ustanovitev zadruga, če ima čebelarstvo v deželi znatno gospodarsko važnost ali če bi pomanjkanje zadruga bilo v škodo ali v nevarnost čebelarstvu. Tedaj zadruga so ali PROSTOVOLJNE ali OBVEZNE.

Ko je pa zadruga, taka ali taka, ustanovljena, se morajo včlaniti vsi čebelarji dotične dežele, najsi bode da čebelarijo v panjih s premičnim ali nepremičnim satjem, najsi bode da so mali ali veliki čebelarji.

STROŠKI ZA KRITJE POSLOVANJA ZADRUGE SE PORAZDELIJO MED ČEBELARJE PO ŠTEVILU PANJEV, KI JIH IMAJO VDRUŽENI ČEBELARJI.

Predpisi o ustanovitvi, o upravi ter o poslovanju zadrug se izdajo s tožadnim pravilnikom.

Dosedanja čebelarska združenja (društva in zadruga) morejo prevzeti poslovanje in opravila v smislu tega odloka-zakona, če dobijo tožadno privoljenje od ministrstva za državno gospodarstvo. V tem slučaju bi moralo dosedanje združenje voditi posebej poslovanje dosedanjega delokroga in posebej poslovanje delokroga, ki ga določa novi odlok-zakon. (S tem bi bili združeni dvojni stroški!)

Zadruga ene pokrajine (na primer Furlanske) se morejo združiti in tvoriti eno samo takoimenovano med-deželno zadrugo.

Najvišje nadzorstvo nad zadrugami izvaja ministrstvo za državno gospodarstvo. (Členi 1, 2, 3).

NALOGE IN OPRAVILA ZADRUGE. — Vsaka zadruga mora: 1) vzdrževati na lastne stroške čebelarskega izvedenca-strokovnjaka; 2) paziti, posebno potem svojega strokovnjaka, da se izvršujejo predpisi tega zakona in zlasti predpisi o borbi proti čebelnim boleznim; 3) poučevati čebelarje, kako se očuvajo čebelnih nalezljivih bolezni in kako jih je treba zatirati, če se pojavijo; 4) širiti pouk o umnem čebelarstvu in posebno skrbeti za čistost in za odbiro italiske rumenke (apis ligustica); 5) ščititi koristi čebelarjev in razpečevanja čebelarskih pridelkov ter prijaviti morebitna sleparstva pristojni oblasti. (Člen 4 in 5).

ZADRUŽNI STROKOVNJAK IN NALEZLJIVE ČEBELNE BOLEZNI. — Zadrugni strokovnjak ima dolžnost nadzirati vse panje, ki se na-

hajajo v območju zadruga in v to svrhu ima pravico pregledati ob vsakem času čebelnjake in prostore, v katerih se nahaja med, vosek ali čebelarsko orodje. Pri teh pregledih ima strokovnjak dolžnost ugotoviti, ali se ni mogoče pojavila v zalegi ali med čebelami kaka nalezljiva čebelna bolezen ali zlasti nalezljiva gnjiloba (amerikanska ali evropska). Ravno tako pravico imajo tudi posebni odposlanci ministrstva za državno gospodarstvo. (Člen 6.)

Kdor ima panje v posesti (tedaj tudi če jih nima v lasti) in je ugotovil obstoj ali sumi o obstoju kužnih čebelnih bolezni, mora to naznati svoji zadrugi s priporočenim pismom. — Prijavo lahko napravijo tudi tretje osebe, ki so o taki bolezni kaj slišale. (Člen 8).

Če je zadrugni strokovnjak ugotovil nalezljivo (kužno) čebelno bolezen, označi to s posebnim napisom, ki ga pritrji na čebelnjak in ki ga ne sme lastnik odstraniti. Obenem dá nalog čebelarju, da ne sme ne premestiti ne prodati in ne drugače oddati drugim okuženih panjev, orodja, medu in voska. Razven tega predpiše način in sredstva, kako se odpravi kužna bolezen in določi gotov rok, v katerem se mora bolezen odpraviti. Po preteku tega roka odredi, da se morajo panji, ki bi bili še okuženi, uničiti.

Prizadeti čebelar lahko zahteva pri zadrugi pregled po drugih izvedencih, mora pa predumiti zadevne stroške zadrugi, ki mu jih je dolžna povrnejo, če bi nove ugotovitve bile zanj ugodne.

Roki in način pritožb se določijo s pravilnikom, ki se izda. (Člen 9.) (Konec prih.)

SLADKORJA NE BO!

Ministrstvo nam je sporočilo, da ne more ugoditi naši prošnji za dovolitev neobdačenega sladkorja, ker bi znala taka dovolitev ustvariti nevaren slučaj (un pericolaso precedente). To v ravnanje vsem onim, ki so sladkor prednaročili.

Slovenska čebelarska zadruga v Gorici.

Vinogradništvo.

Dr. Vallig Peter:

GNOJENJE TRTI.

Naši vinogradniki si niso vsi na jasnem, kako bi morali pravilno in primerno gnojiti trti. Bili so časi, ko so se pojavljale trditve, da gnojenje vinogradu nič ne pomaga. Še več, pripisovali so se gnojenju naravnost škodljivi vplivi, češ, da trpi vsled tega kakovost pridelka. Danes so seveda vse te bajke pobite. Na podlagi resnih poizkusov se je doglalo, da je gnojenje trti potrebno in

primerno. Seveda moramo pa obračati svojo pažnjo na to, koliko in kakšen gnoj je staviti trti. Ako bi rabili veliko dušičnatih gnojil, ki hitro učinkujejo, kakor gnojica ali stranišnica, bi sicer zvišali množino pridelka, a škodovali bi njegovi kakovosti in trpežnosti. S primernim gnojenjem, pred vsem z gnojem, ki vsebuje vse redilne snovi, ki jih rabi trta, kalij, fosforno kislino in dušik, moremo ne le zvišati pridelek, ampak tudi zboljšati njegovo kakovost. Pri tem pa moramo paziti, da nudimo zemlji v večji

meri onih snovi, ki ji primanjkujejo, a v manjši meri onih, ki jih že ima.

Pri trti vsebujejo redilne snovi pred vsem dušik in kalij, ter fosforovo kislino v manjši meri listje in veje. Če bi torej povrnili vinogradu vse listje, veje in tropine, bi nam ne bilo treba preveč skrbeti, da vzdržimo trajno njihovo rodovitnost in donosnost. A žalibog v praksi temu ni tako. Radi tega mora vinogradnik vedno skrbeti za pravilno in primerno gnojenje trtām.

Razne analize vina so pokazale, da vsebujejo boljša vina razmeroma več fosforne kisline in dušika, kakor slaba, tudi vre mošt, ki ima več teh snovi, boljše in bolj redno.

Danes pa hočem razpravljati v prvi vrsti o gnojenju, ki ga vršimo letno ali v večjih presledkih. In prav letos je gnojenje toliko bolj potrebno, posebno v onih krajih, kjer so vinogradi trpeli vsled peronospor. Radi nje je listje prej odpadlo in les ni imel prilike, da bi dovoljno dozorel, kar more povzročiti, da bo tudi prihodnja trgatēv slaba. Takim vinogradom, moramo pomagati s primerim gnojenjem.

Običajno se pri nas gnoji trti s hlevskim gnojem (400 do 500 stofov na ha) kar učinkuje 3 do 4 leta. S takim gnojenjem spravimo v zemljo 200 do 250 kg dušika, 240 do 300 kg kalija in 120 do 150 kg fosforne kisline. Dobro udelan gnoj se strosi, nakar se podkoplje ali podorje; denemo ga tudi v razorje med trtnimi vrstami. V dotiko s koreninami ne sme priti. Podsuje se toliko bolj globoko, koliko bolj suh je dotični svet. Najprimernejši čas za gnojenje je jesen. Gnoj ima potem dovolj prilike za razkrojenje, in ko kliče pomlad trte k novemu življenju, so redilne snovi, potrebne za njih razvoj, v zadostni meri že pripravljene. Ako ni gnoja, se izplača rabiti tudi olinatē pogače, ki vsebujejo dušik in fosforno kislino. Zadostuje jih 7 do 10 stofov za hektar. Razumljivo, da se rabijo le pokvarjene, plesnive ali take pogače, ki bi mogle živini škodovati. Zmlete pogače se poltrosijo pred zimskim kopanjem.

Za perijodično gnojenje trtām rabimo tudi umetna gnojila. Pri tem pa moramo paziti, da vršimo z njimi popolno gnojenje, to je, da nudimo trtām z umetnimi gnojili one snovi, ki jih rabijo za svoj razvoj, ako ni teh snovi že dovolj v zemlji. Umetna gnojila so priporočljiva, posebno za propadajoče ali zanemarejene vinograde ali take, ki so prizadeti po peronospori, kar se je letos v močni meri dogodilo v nekaterih krajih. Po umetnih gnojilih dobijo trte prejšnjo življenjsko silo in postanejo bolj donosne, ker so v teh gnojilih redilne snovi trtām lažje in hitrejšē dostopne, kakor v navadnem gnoju.

Popolno gnojenje z umetnimi gnojili mora obstojati vedno iz fosforne kisline, kalija in dušika. Prvo vsebuje superfosfat in tomaževo žlindro, dušik pa apneni dušik, žveplenokisli amonjak in čilski soliter. Vsa gnojila je treba čimprej spraviti v zemljo, vedno predno začne trta znova poganjati, najboljše pri jesenskih opravilih v vinogradu. Soliter pa trosimo še le spomladi ali pa takrat, ko se popje začne razvijati. Poskusi so dokazali, da je uspeh boljši, ako se gnojila raztrosijo enakomerno in potem podkopljejo med običajnimi deli, kakor pa da gnojimo le posamezna mesta ob trtni korenini.

Omenim naj še, da ovira fosforna kislina soljenje trte in da dviga ter izboljšuje njeno kakovost; pridelek je boljši, ker vsebuje več fosforne kisline. Kalij pospešuje zorenje lesa in vpliva tudi na sestavine mošta. V apnenih tleh rabimo žveplenokisli amonjak mesto čilskega solitra.

Za pognojitev 10.000 m² vinograda rabimo: 200 do 400 kg superfosfata, 170 do 300 kg žveplenokislega kalija, 200 do 350 kg čilskega solitra spomladi v več odmerkih.

Množina se izpreminja z ozirom na to, katere redilne snovi ima zemlja v večji ali manjši meri. Pripominjam, da v vinogradih, ki jih gnojimo le z umetnimi gnojili, uspeva plevel bohotnejše. Radi tega moramo posvečati posebno pažnjo, da ves plevel pokončamo z okopavanjem predno seme dozori.

Trle, ki jim je letos škodovala peronospora posebno one, ki jih je ta bolezen pozno napadla tako, da so izgubile listje in da njih les ni mogel dozoreti, so prav posebno potrebne umetnih gnojil. Le od zdravih in dobro gnojenih trl, smemo upati na dober pridelek. Kdor hoče imeti dobra, zdrava in trpežna vina, naj jim pravočasno in primerno gnoji. — (Opomba: Članek je iz italijanskega prevedel naš urednik gosp. Gorkič France.)

— — —

— r — n:

O NABIRANJU IN HRANITVI KLJUČEV IN CEPIČEV ZA SUHO CEPLJENJE.

Najboljši čas za nabiranje kolči ali ključev je od novembra do februarja, takrat, ko ne zmrzuje. Najboljše se hranijo v kleti ali v kakšni shrambi na severni strani poslopja. Shranjujemo pa jih tudi v zemlji, kjer se prav dobro držijo.

Ključev in cepičev les mora biti zdrav, nenapaden od bolezni, ne potolčen od toče ali drugače poškodovan. Les mora biti tudi dobro dozorel. Ključe režemo 35—45 cm dolge. Predno ključ ali kolči režemo, jih očistimo vitic. Na spodnji strani ključa ali podlage odreže-

mo s škarjami par mm pod očesom, zgoraj pa nekaj cm nad očesom. Narezane ključe oslepimo, da nam ne poženejo. Ključe povežemo v butare po 200 kosov. Obenem je dobro, da kolči sortiramo na dve vrsti in sicer v I. debelejšje, v II. vrsto pa drobnejše ključe. Predrobne, kakor tudi predebele in močno krive zavezemo.

V prej omenjenih prostorih jih hranimo v drobnem pesku, ki naj bo navlažen. Ako pa mislimo zunaj shranjevati, tedaj skopamo jamo na severni strani kakega poslopja, da bo odgovarjala množini ključev. V jami ne sme voda zastajati, da se nam ključ ne pokvari. Ključ polagamo leže ali stoje. Nad ključ naj bode vsaj 30 cm zemlje, kjer ostanejo do uporabe.

Cepiče nabiramo v istem času kot ključ. Mnogo boljše pa je, da si narežemo cepiče že decembra. Nabrane rozge očistimo vitic ter odstranimo nerabne rozge, na to jih povežemo v sno-piče po 100 kosov skupaj. Ako imamo več sort cepičev in podlag, tedaj zaznamujemo vsako sorto z etiketo, da ne nastane pri cepljenju razna mešanica. Cepiče shranjujemo na isti način kot kolči, kar je že prej opisano.

Kletarstvo.

Ušaj Just:

KOLIKO ŽVEPLA ALI KOLIKO METABISULFITA JE POTREBNO ZA ŽVEPLANJE VINA?

Naši vinogradniki večinoma ne vedo, koliko žvepla je rabiti za žveplanje vina, oziroma vinske posode. Nekateri žveplajo preveč, drugi pa premalo. Zadnjih je veliko več, kakor prvih in veliko je tudi takih, ki v kleti nikdar ne rabijo žvepla. Na metabisulfit pa gledajo kakor na kako strupeno sol in ga rabijo samo v skrajni sili, ko je vino že bolno. Žvepleni plin je res škodljiv človeškemu zdravju, ali v umerjeno zažveplanem vinu ga ni toliko, da bi ogrožal zdravje pivca. Če smo prisiljeni rabiti kedaj močnejšo dozo

žvepla, ali pa metabisulfit, pa moramo vino pred uporabo močno prezračiti. Tudi če zažveplano vino prepustimo samo sebi, izgubi samo veliko večino žveplene gasi, ker v vinu se žvepleni plin počasi kemično veže v ahdehide. Razlike z ozirom na škodljivost človeškemu zdravju pa ni nobene če rabim metabisulfit, ali pa žveplo. Metabisulfit ima pred žveplom le to prednost, da je mogoče z njim spraviti v vino natančno ono količino žveplene gasi, ki smo jo hoteli vinu dodati, kar z uporabo žveplanih kotalčkov ali trakcev ni mogoče. Poleg tega pa lahko zažveplamo vino z metabisulfitom, ne da bi bilo potrebno vino pretočiti, kar z zadimljenjem žvepla ni mogoče storiti.

Za žveplanje vina rabimo sledeče količine žvepla, oziroma metabisulfita:

Žveplo na azbestnih trakcih, ki ne kapljajo:

za šibko žveplanje en trakec na 3 hl prostornine;

za srednjemočno žveplanje en trakec na 2 hl prostornine;

za močno žveplanje en trakec na 1 hl prostornine.

Žveplo na navadnih trakcih iz platna (uporaba teh trakev ni priporočljiva, ker mnogo žvepla odkaplja na dno posode):

za šibko žveplanje en trakec na 10 hl prostornine;

za srednjemočno žveplanje en trakec na $7\frac{1}{2}$ hl prostornine;

za močno žveplanje en trakec na 5 hl prostornine.

Če se rabi metabisulfit:

za šibko žveplanje 6 g metabisulfita na vsak hl vina;

za srednjemočno žveplanje 10 g metabisulfita na vsak hl vina;

za močno žveplanje 12-15 g metabisulfita na vsak hl vina.

V posebne namene in v posebnih slučajih se rabi tudi več metabisulfita, ali to samo, če se hoče zamoriti ali dalj časa ustaviti delovanje kipelnih glivic in drugih trdoživih bakterij, zlasti pa kisovih bakterij.

Končno hočem omeniti, da premnogi naši vinogradniki rabijo za žveplanje vin mesto žvepla na trakcih, žveplo v prahu. Uporaba tega žvepla pa ni priporočljiva, ker to žveplo vsebuje navadno male količine arzenika, ki je hud strup. Z uporabo takega žvepla pa ni mogoče odmeriti potrebne količine žvepla, ker mnogo žvepla ne izgori. Zato naj se uporaba takega žvepla opusti. Res je, da tako žveplo nekaj manj stane, ali pri vinu, ki predstavlja lepo glavnicco, ne smemo gledati na vsako stotinko. S takim štedenjem na nepravem mestu si lahko veliko več škodujemo, kakor koristimo. In tega ne smemo delati.

Vrtnarstvo.

— r — n:

VRTNE JAGODE.

Vrtne jagode (smukvice) so že precej razširjene po raznih državah (Francija, Italija i. dr.) Največ jih gojijo v bližini velikih mest, kjer se dajo najlažje vnovčiti. V predvojni dobi so jih goriški vrtnarji mnogo gojili in razpošiljali po tedanji državi. Dandanes je drugače, ko smo priklopljeni k državi, ki jih sama veliko pridelava. Zato moramo obrniti večjo pažnjo na to kulturo, da dobimo od nje čim več pridelka in dobro kakovost sadu.

Vrtne jagode uspevajo v srednje težki humozni — torej vrtni zemlji. Ljubijo zavelno solčno lego, katero je dobro obdelati (do 40 cm) in pognojiti.

Rastlinice si priskrbimo meseca junija od starejših maternih rastlin, ki so pognale živice ali slake. Na spodnji strani kolenca se naredi koreninice, na zgornji pa lističi, ki se takorekoč osamo-

svojujejo od matrne rastline. Te piki-ramo (presadimo) na dobro zrahljano in gnojno gredo v razdalji 5 do 10 cm, da se okrepijo. Ko so pikirane, jim zalijemo in zasenčimo z vejami. Tu ostanejo do srede septembra, nato jih presadimo na stalno mesto, ki jim prej prikrajšamo koreninice. Sadimo jih v razdalji vrst in v vrstah 40 cm v trikotni zvezi. Ako pa pustimo rastlinice na mestu, zrahljamo zemljo, da se lažje vkoreninijo in nato jih septembra presadimo na stalno gredo. V težko zemljo sadimo meseca marca. Po sajenju zalijemo vsaki rastlinici posebej.

Predno začne zmrzovati, jih obdamo z gnojem. S tem jih obvarujemo prehudega mraza in ohranimo prepotrebno vlago. Tako prezimijo veliko boljše.

Ko se narava vzbuja k novemu življenju, tedaj podkopamo plitvo gnoj (prvo pomlad ga odstranimo, ker smo tako pognojili pri lopatenju) in pazimo, da ne poškodujemo koreninice, ki so tik pod

površjem. Nadalje jih očistimo suhega listja in pred cvetjem jim zalijemo izdatno z gnojnico, kar vpliva jako na debelost sadu. Če opazimo, da poganijajo živice, jih odstranimo, da nam ne slabe rastlin.

Ko so jagode odcvetele, tedaj postavimo pod nje črepine krovne opeke, lesno volno, slamo, ali zato nalašč pripravljeno pripravo iz debele žice, da se debeli sad ne omaže ob dežju, ker ga je težko osnažili.

Vrtno jagode obiramo ob hladnih urah, to je zjutraj ali pozno zvečer in šele tedaj, ko so užitno zrele. Le v slučaju, da jih mislimo par dni hraniti ali odposlati, jih nargamo 2—3 dni pred užitno zrelostjo, da vzdrže prevoz; tudi v tem slučaju jih odpošljemo kot brzovozno blago, ker se jagode rade pokvarijo.

V poletnem času skrbimo, da jih ne preraste plevel, da imajo večkrat prehlajano zemljo, da odstranjujemo živice (le tedaj jih pustimo, kadar hočemo nasad obnoviti ali povečati), da ne trpe suše in jim avgusta pomoremo z gnojnico.

Mesečne jagode se razlikujejo v tem, da so šibkejšje rasti, zato jih sadimo gostejše, to je 25 cm. Rastlina da drobnejši sad, boljšega okusa, ki ima več arome ter rodi od spomladi do jeseni, le z malim presledkom meseca avgusta.

Sad obiramo brez pečlja. Ker je sad veliko drobnejši, se ne upogne pecelj vsled teže sadu tako, da nam ni treba polagati pod nje (namreč pod sad) omenjene snovi. Vzgoja je ista.

Vrtno jagode trajajo 3—4 leta, zato moramo nasad obnoviti. Na isto zemljo jih ne smemo saditi, ker se zemlja preveč izčrpa.

Kakor vsaka rastlina, tako imajo tudi vrtno jagode svoje sovražnike. Od škodljivcev je imenovati ogrce, majniškega hrošča in polže, premnogokrat tudi vrabce i. dr. Prve zaliramo pri lopačenju, polže pa lovimo v mokre slamnate šope, ki jih postavimo med rastline. Ko smo opazili, da so se nastanili, jih uničimo. Od glivičnih bolezni napada največkrat pegavost, ki jo uničujemo, da obiramo napadene liste in jih sežgemo. Druga je gniloba, katero omejimo s pravočasnim obiranjem gnilih jagod, ki jih je najbolje sežgati.

Priporočljive vrste jagod so: Lacton Noble, Sharpless, kralj Albert Saški, ta sad je nekoliko drobnejši in samo z nadahnjeno rdečico, zato pa je sad boljše kakovosti. Čudež iz Afrike in Deutsch Evern, poslednja donese manjši, ali toliko več in okusnejši sad. Razen tega se Deutsch Evern sadi gostejše, ker je šibkejšje rasti. Skušajmo tudi v vrtnarstvu si pomagati.

Poljedelstvo.

Ing. Podgornik Anton:

SEJTE VEČ OVSA!

Med vsemi žitnimi vrstami se pri nas prideluje najmanj oves. Kjer so razmere za pridelovanje ovsa ugodne, naj bi vsakdo prideloval vsaj toliko ovsa, kolikor ga potrebuje v lastnem gospodarstvu. Pri današnjih tržnih cenah kaže pridelovati oves bolj doma nego pa kupovati. Kakor za konje je oves prvovrstno krmilo za vso mlado živino, za žrebeta, teleta, prasičke itd.

Pa tudi kolikor se po naših krajih prideluje oves, se uporablja za njegovo

pridelovanje največkrat najslabše pripravljena in najmanj gnojena zemlja. Res je, da nam oves uspeva tudi v takšni zemlji, kar moremo pripisovati le njegovim močnim koreninam. S temi je v stanu poiskati v zemlji vse hranine, katerih niso mogle izkoristiti korenine prejšnjih rastlin. Ako nam oves donaša že v slabo obdelani zemlji, smemo z gotovostjo pričakovati, da nam bo v dobro pripravljena zemlji donasal nekaj več, sorazmerno pa najmanj toliko, kolikor nam donasajo in plačujejo naš trud druge kulturne rastline.

Oves uspeva dobro skoraj v vsaki

zemlji, v lahki ali v težki zvezni, da le dobi v njej dovolj vlage. Tudi glede rastlin, za katerimi naj se seje, ni oves izbirčen. Najboljše pa nam uspeva za okopavinami, po detelji in na preorani ledini. Da pa nam bo donašal oves res dober pridelek, je posebno merodajno, da ga sejemo v dobro pripravljeno in primerno pognojeno zemljo, ter da rabi-mo za setev dobro seme. Ker je treba oves zgodaj sejati, mu najbolj prija že jeseni globoko zorana zemlja, v katero lahko pride čez zimo dovolj vlage, po-stane rahla itd. Le v takšni zemlji more oves pognati in razproštrati svoje moč-ne korenine in črpati iz nje za razvoj in raščo potrebne hranine. Kakor drugim kulturnim rastlinam se izplača tudi ovsu gnojiti z umetnimi gnojili. Oves potrebuje zlasti veliko dušika, manj kalija in naj-manj fosforove kisline. Na 1 hektar zem-ljišča, namenjenega za oves, lahko trosi-mo povprečno 140 do 160 kg čilskega so-litra ali mesto tega 110 do 130 kg žve-plenokislega amonjaka, 160 do 200 kg 40% kalijeve soli in 140 do 300 kg super-fosfata. Ako gnojimo s čilskim solitrom,

potrosimo tretjino vse količine ob setvi, drugo tretjino, ko oves izleze, in tretjino par tednov pozneje. Vsa druga gnojila žveplenokisli amonjak, kalijevo sol in su-perfosfat trosimo in spravimo v zemljo ob setvi. Predpogoj za dober pridelek je poleg dobro obdelane in pognojene zemlje tudi pravo, zdravo, čisto, lepo in dovolj težko seme. Hektoliter semenske-ga ovsa mora tehtati vsaj 45 kg. Bolj lahko, prazno, veliko (dvojno), nerazvito ovseno zrnje ni za seme. Tudi pri pride-lovanju ovsa se pri nas še premalo upo-števa in gleda na seme. Zato pa je ne-malokrat krivo slabo seme, da je pride-lek slab. Ako nimamo dobrega semena, skoraj bolje storimo, ako nič ne sejemo. Kdor nima sam dobrega semena, naj si ga priskrbi in naroči nemudoma pri kmetijskem društvu v Gorici. Za posetev enega hektara je potrebno 160 kg ali več semenskega ovsa. Ponekod sejajo oves že koncem febr., največ pa marca in začetkom aprila. Čim bolj suha je zem-lja, tem prej je treba sejati oves. Pre-pozna setev da slabo žetev, kar velja posebno za oves.

Domače gospodarstvo.

RAVNANJE S SVINJSKO MASTJO IN S SVINJINO.

Pri svinjski masti moramo paziti v glavnem na to, da se ohrani ves čas ne-pokvarjena in užitna. Tudi čez poletje. Kakor znano, povzročajo in pospešujejo razkrajanje masti glive, zračni kisik in dnevna svetloba. Torej moramo mast za-varovati proti tem trem škodljivcem. Da se prepreči pokvara, je pri raztopitvi in uporabi masti upoštevati to-le: Prašičji špeh se mora razrezati na drobno in v primerni posodi razmešati z manjšo množino vode ali pa mleka. Da pridobi mast dober okus in prijeten vonj, se pri-poroča prideljati ji malo razrezane čebu-le, česna in loverjevega listja. Vsa zmes se nato kuha toliko časa, da se voda po-polnoma izpari in ocvirki porumenijo. Čista mast se potem ohladi in tekoča brez ocvirkov napolni v lončene posode.

Posodo s cvrto in dobro ohlajeno mastjo je dobro pokriti, najbolje z namočenim pergamentnim papirjem, ter jo postaviti v temno in hladno shrambo. Če bomo mast tako pripravili, se nam bo vse leto ohranila nepokvarjena.

* * *

Pri svinjskem mesu pa je važno, da vemo s čim se meso soli, koliko časa naj leži v soli, ali je boljše vlagati toplo ali shlajeno meso v sol, in koliko časa naj bo v dimu. Z eno besedo, kako se svinjsko meso najboljše soli in osuši.

Svinjsko meso osolimo s suho soljo, ki ji primešamo nekaj česna in popra, ali ga pa namakamo v solni raztopini, sala-muri, ki smo ji dodali nekaj solitra in sladkorja. Po dosedanjih izkustvih se je najbolj obnesla zmes, ki jo navadno upo-rabljaajo na Angleškem: na 100 kg mesa vzamemo 6 kg soli, 80 do 100 g solitra

in 1 kg sladkorja. Vse to raztopimo v 36 l vode ter tako dobimo prav uporabljivo salamurc. V to raztopino vlagamo meso takoj, ko je žival zaklana, če je mogoče še toplo. Na dno kadi, v kateri hočemo meso osoliti, vlagamo debelejše kose svinjine, na vrh pa drobnejše. Manjše kose pustimo v salamuri 10 do 12 dni, večje pa tri do štiri tedne. Dobro je vloženo meso obtežiti s čisto opranim kamenjem, da iztisnemo iz njega čimveč sokrvice. Po zgoraj navedeni dobi vzamemo meso iz salamure, ga pustimo, da se ocedi in

osuši, potem ga postavimo v dimnik ali shrambo, pripravljeno za prikajevanje, to je v prekajevalnico. Bistveni pogoj za trpežnost mesa je enakomerno in pravilno izsušenje, ne pa množina dima. Slabo vpliva na prekajevanje toplota dima, vidne sopare ter mokrota, ki se nabira na mesnini. Po prekajevanju je prekajeno meso približno aprila meseca, ko začnejo toplejši dnevi, zaviti v svež časopisni papir in ga vložiti v pepel v kako posodo. Tako shranjeno meso se najbolje drži čez poletje.

Gospodarski koledar.

JANUAR.

Poljedelstvo: Če nisi še preoral svojih njiv, ne odlašaj še dalje s tem delom, da ne zamudiš popolnoma ugodnega delovanja zmrzali, zraka in vlage na njivsko zemljo. Pomni, da je mraz najboljši orač, preobrne s plugom vse njive, ako ti to le dopuščajo vremenske razmere in je zmrzál zopet popustila. — Ponekod je hlevski gnoj že razpeljan po njivah. Ako je gnoj na še nepreorani njivi, ga je takoj raztrositi in podorati. Drugače pa je dobro posušiti vse kupe gnoja po njivah z zemljo. Kdor je prisiljen v tem času spravljati hlevski gnoj na polje, naj ga navozi v večje kupe, naj ga dobro stlači in pokrije ob straneh in povrh na gosto in popolnoma z zemljo, da se bolje ohrani in ne izgubi dragocenih rastlinskih hranin. — Začni pripravljati, čistiti in odbirati semena za pomladansko setev. Ako nimaš dobrega domačega semena, skrbi že zdaj, da ga dobiš pravočasno. Pazi, da krompir ne zmrzne. V premrzli kleti ga pogrni z vrečami, slamnatimi odejami itd. Če krompir gnije, prebiraj ga večkrat in odstrani gnilega. Enako ravnaj tudi z repo in korenjem. — Zimski čas je zelo primeren tudi za popravo raznega poljskega orodja.

Travništvo: Kjer ni snega in niso zamrznila travniška tla, je sedaj najugodnejši čas branati s travniško brano z mahom poraščene travnike in senožeči ali pa je dobro raztrgati na njih mah z

železnimi grabljami. Ves mah pograbi, spravi ga s travnika proč, uporabi ga za kompost ali pa za nastiljanje živini. Tudi za izboljšave in čiščenje grmovja in kamenja s travnikov in senožeči je zimski čas najpripravlnejši. Na močvirnih in vlagi izpostavljenih travnikih in senožetih je izčistiti in, ako potrebno, tudi poglobiti in napraviti nove odtočne jarke.

Živinoreja: V premrzlih hlevih porabijo živali več redilnih snovi za proizvajanje in ohranitev telesne gorkote. Najprimernejša hlevska toplota za krave in prasiče, za teleta in pujske je pri 15 do 18° C. Konjem, mlademu govedu in ovcam prija tudi nekoliko nižja gorkota, ako je hlevski zrak suh in je ležišče dobro poslano. Da se lahko prepričamo o vsakokratni hlevski gorkoti, bi ne smel manjkati v hlevu ali svinjaku toplomer. Hlevski zrak bodi vedno svež in dober. Ako ni v hlevu prezračevalnih naprav, je treba parkrat na dan hlev dobro prezračiti z odpiranjem oken in vrat. Poleg zdravega čistega zraka privošči živini tudi dovolj svetlobe, ki more prihajati v hlev le skozi okna s prozornimi šipami, nikakor pa ne skozi okna, ki so zamašena s slamo ali celo z gnojem. — Za nadaljno rejo odbranih telet ne odlašaj prezgodaj in prenašlo. Isto velja tudi za mlade prasičke. Da ostanejo krave dlje časa mlečne in da se okrepijo, jih je pripustiti zopet h biku, šele čez 2 do 3 mesece po otelitvi. Na kužnem katarju na spolovilih bolne krave je najprej lečiti in potem

še pripustiti. Vsem brejim živalim pokladaj le zdrava in močno brejim ne preveč obimovita krmila. Brejih kobil ne rabi več za pretežko vožnjo in pazi, da se ne premočijo in prehladijo. Ako imaš prasiče, ki jih nameravaš še opitati, požuri se s pisanjem. Perutnino imej le v suhem, pred mrazom zavarovanem prostoru. Tudi zavaruj perutnino dobro proti raznim njenim »prijateljem« (lisica, kuna, dihur itd.).

Mlekarstvo: Ker se, posebno po Tolminskem, zakolje v tem času največ telet, je dana najlepša priložnost oskrbeti se s sirišniki za poznejše pripravljane domačega sirišča. Slрого je paziti, da ni v kletih za sir premrzlo. Le v primerno tople kleti se more sir razvijati in zoreti. — Mleko krav, ki so obbolele na slinovki in parkljevki, se rado sesede. Smetana se težko podeluje v maslo. Da se ta kuga ne zanese z mlekom na ljudi in da se zabrani njeno razširjanje potom mleka, se mora mleko, ki je namenjeno za neposredni použitek, prekuhati ali razgrevati nekaj minut pri 85° C (pasterezirati).

Cebelarstvo: V čebelnjaku ni sedaj dela. Če kateri dan solnce malo bolj greje, bo zvabilo čebele iz panjev. Če so fla zelo mrzla, ali celo pokrita s snegom, storiš bolje, da jim izlet z zapiranjem celo zabraniš, ker drugače ti bo mnogo čebel pomrlo na mrzlih fleh, ali v snegu. Po letošnji hudi zimi, utegne biti dobro čebelarstvo leto. Zato si pripravi potrebnih panjev, oprave itd. ter čitaj strokovne knjige, da boš umel pašo dobro izkoristiti.

Vinogradništvo: Nadaljujemo z vsemi deli, ki jih prištevamo h kasno jesenskim, zimskim in zgodnjepomladanskim opravilom. Ta opravila so: obrezovanje trt, globoko prekopavanje vinogradov in gnojenje, poprava in spodzidavanje teras (škarp), poprava škod, ki so jo morebiti napravili jesenski nalivi, navažanje opoke in laporja, priprava kolja, naprava novih vinogradov ter nabiranje cepičev za cepljenje v suho. Vinogradniku torej ne primanjkuje dela, le malodušen ne sme biti in upati mora, da bo v tem letu Bog

plačal bolje njegov trud, kakor lansko leto.

Kletarstvo: Kdor še ni v decembru preločil vina, naj to stori v tem mesecu. Odlasati s tem važnim pravilom, je zelo pogrešno, ker kasno pretakanje utegne biti vinu usodepolno. Največ vina se pri nas pokvari radi prekasnega prvega pretakanja. Drožje začne ščasoma gniti in vino se pokvari ter postane zavrelica. Nekateri vinogradniki ne pazijo dovolj na zdravo posodo in preločijo vino v plesniv sod. Zato prepričajte se dobro o kakovosti posode, predno jo napolnite z vinom. Januar je sredozimec in navadno vlada v tem mesecu največji mraz. Ob mrzlem vremenu držite kleti dobro zaprte in pazite, da bo v njih dovoljno gorke. V premrzlih kletih se vino sicer ne pokvari, ali dozori ne in postane na spomlad zopet kalno.

Sadjarstvo: Sedaj je najboljši čas za škropljenje dreves z »antiparassitom«, ki je najboljšo sredstvo za zimsko prezračevanje vsega škodljivega mrčesa, glivic in mahu. Zlasti je priporočljivo škropljenje s tem sredstvom za jablane in hruške. S tem sredstvom je mogoče gotovo pokončati cvetoderja, ki nosi največjo krivdo, da jablane kljub krasnemu cvetenju, ne obrodijo. Sedaj je najboljši čas za nabiranje cepičev za pomladansko cepljenje sadnih dreves. To delo je zelo važno, ker od kakovosti cepičev, zavisi potem rodovitnost in vrednost bodočega drevesa. Pri nabiranju cepičev moramo paziti, da jih režemo le od takih dreves, katerih vrsto in rodovitnost poznamo. Zato ni nikdar priporočljivo rezati cepiče od mladih dreves, ki niso še rodila, če tudi vemo kakšne vrste so. Nabrane cepiče je povezati v snopiče in zabeležiti njih vrsto. Tako opremljene cepiče zasujemo v pesek v klet, kjer jih hranimo do uporabe. Ne odlašajte torej z nabiranjem potrebnih cepičev, ker tik pred cepljenjem nabrani cepiči se ne primejo radi.

Kdor še ni obrezal in počistil sadnega drevja, na to stori še predno bode začelo drevje poganjati. Zdaj po zimi je tudi ugoden čas za gnojenje. To opravilo

je tudi zelo važno, ker nepognojeno drevo slabo rodi in kmalu opeša. Pognojiti moramo seveda tudi onemu drevju, ki stoji ob njivah. Nekateri mislijo, da takemu drevju ni potrebno gnojiti, ali to je pogrešno, ker gnoj, ki ga potrosimo na njivo, pride v prvi vrsti v korist njivskim rastlinam.

Vrtnarstvo: Ako nismo naročili ali si nismo priskrbeli vrtnega semena že

decembra, je treba, da to čimprej storimo. Čas je pripraviti zimske gredice za vzgojo zgodnjih sadik. V gredice lahko vsejemo v januarju že seme razne zgodnje zelenjave. Ob ugodnem vremenu prekopljimo vrt, ter ga pognojimo s hlevskim gnojem, kjer in kolikor je to potrebno. Tudi nove lehe za šparglje je dobro že zdaj izkopati. Velja tudi tu: kdor prej seje, prej žanje.

Vprašanja in odgovori.

Št. 1. — Kr. A. O. — Vprašanje: Imam kravo, ki daje sedaj nekaj dni popolnoma vodenno mleko. Molze že 13 mesecev, ker je bila spolno bolna, se ni ubrejala, a sedaj je 5 mesecev breja, bi morala imeti še bolj masno mleko, polno toščice. Prosim, kje naj iščem vzrok?

Odgovor: Vzrokov vodenega mleka je več. Mogoče tiči ta v Vašem slučaju v preveč enostranskem krmljenju. Ako dajete kravi krmila, ki povzročajo ali ki bi mogla povzročati vodenost mleka, Vam priporočamo, da krmo menjate. Dajajte kravi dnevno tudi $\frac{1}{4}$ kg orehovih tropin. Kot zdravilo dajajte ji dnevno žlico sodebikarbonate. O uspehu poročajte nam.

Št. 2. — K. A. G. — Vprašanje: Imam več jablan »zlata parmena«, »reneta« in podobne vrste, katere je letos napadla neka uš tako, da je uničila ves zarod. V jeseni je ostalo na drevju le nekaj drobnih, grintavih plodov brez listja. Če se ta bolezen razširi še prihodnje leto, mi uniči nad sto jablan. Prosim navodil za obrambo tej golazni.

Odgovor: Kakor se nam zdi, je Vaše jablane najbrže napadla krvava uš. Ta se naseli na vseh delih drevesa, je krvava in ima bel puh. Proti tej uši, kakor tudi proti vsem škodljivcem bodisi živalske ali rastlinske narave je najbolje sredstvo škropljenje z drevesnim karbolinejem in sicer z raztopino 1 kg na 100 litrov vode. Če se je na drevju res pojavila krvava uš, morate na vsak način kaj ukreniti, ker drugače Vam uniči cel nasad. — U.

Št. 3. — L. V. T. — Vprašanje: Imam 10 hl belega vina, ki je bilo hudo motno.

Dodal sem 1 dkg želatine na vsak 100 l. Sedaj se mi je lepo učistilo. Ampak to vino ima še eno napako; kadar ga točim se hudo peni, kakor piva, in se pene trajajo dolgo na vinu. Kaj naj ukrenem, da bi se vino ne tako penilo?

Odgovor: Dodali ste več želatine, kakor je bilo potrebno in zato se Vaše vino močno peni. Pritočite ga in dodajte mu na vsak hl 10 g tanina, ki ga prej raztopite v $\frac{1}{2}$ l vinskega špirita. — U.

Št. 4. — K. F. B. — Vprašanje: Po navodilih, ki sem jih čital v Gospodarskem vestniku sem primešal grozdju med maščenjem žvepleni amonijev sulfat. Vino pa mi sedaj močno smrdi po žveplu. Tako težijo tudi moji sosedge. Kako naj vinu pomagam? Jaz ga mislim pretočiti na bakreni lij in ga zopet dobro prezračiti. Ker rabim pri prvem pretakanju že nekaj let kalcijev bisulfit, prašam, ali bi ga smel tudi sedaj rabiti v izmeri 1 dkg na 100 l?

Odgovor: Vino pretočite v zažveplan sod. Pri pretakanju pazite, da se vino dobro speni in prezrači; v osmih dneh Vam smrad izgine. V tem slučaju je nepotrebno staviti v vino bisulfit pri prvem pretakanju. — U.

Št. 5. — H. A. B. — Vprašanje: V septemberski številki lanskega Gospodarskega vestnika pišete, da je v Trstu urad, ki popisuje avstro-ogrska vojna posojila. Oglasil sem se pri kr. civilnem in kazenskem sodišču v Trstu, a tam niso hoteli ničesar vedeti o tem. Prosim, da mi sporočite natančen naslov dolžnega urada?

Odgovor: Dotično vest smo posneli po uradnem listu «Osservatore Triestino» z dne 25. avgusta 1925, št. 185, druga stran tretji in četrti stolpec. Predsednik komisije je sedanjí predsednik kr. civilnega in kazenskega sodišča v Trstu, kjer se bo zbiralo vse gradivo in kjer bo poslovalo tudi tajništvo komisije. Obrnite se torej naravnost na predsednika ali pa na sodnika dotične sodnije, dr. Gabriellija Franca, ki je predsednikov namestnik. — G.

Šl. 6. — S. Š. B. — Vprašanje: Prosim, da mi sestavite primeren »Kolobar« (kolobarjenje) za tukajšnje razmere. Zemlja je apnena. Prideluje se največ krompirja in pšenice, primerna je tudi za druga žita in deteljišče (lucerna); sadi se tudi veliko nizkega fižola, ampak med krompir. Kakšen kolobar bi prišel v poštev za iste rastline na ilovnati apneni zemlji?

Odgovor: V Vašem slučaju se priporoča uvesti sledeče kolobarjenje:

1. okopavina, gnojena s hlevskim

gnojem; 2. jaro žito; 3. detelja in 4. ozimno žito.

Ako pa bi detelja ne uspevala vsake 4 leta na isti njivi, potem bi bilo treba gornje kolobarjenje nekoliko spremeniti, kar je tudi lahko mogoče. Enostavno bi se dalo n. pr. razširiti na sledeči način:

1. okopavina, gnojena s hlevskim gnojem; 2. jaro žito; 3. detelja; 4. ozimno žito; 5. okopavina, gnojena s hlevskim gnojem in 6. jaro žito.

Na sploh se je pri kolobarjenju držati tega, da sejemo po rastlinah s plitvimi koreninami (žita) rastline z globokimi koreninami (okopavine: krompir, pesa, repa itd. in stročnatine: detelja, fižol, grah itd.) in da po rastlinah, ki zapišajo zemljo v slabem stanju (žita), gojimo rastline z nasprotnimi vplivi. Lucerne navadno ne uvrščamo v kolobar, temveč jo sejemo na posebnih njivah, kjer jo pustimo 6, 10 ali tudi več let. Vsem rastlinam se mora vedno primerno gnojiti tudi z umetnimi gnojili, da se zemlja ne izčrpa in da bodo pridelki zadovoljivi. — Ing. P.

Tržne cene.

Tomaževa žlindra. — Trg neizpremenjen. Kljub neprimerno visoki ceni, ki jo ima to umetno gnojilo, se vendar pojavlja popraševanje po žlindri, a bolj v skromni meri.

Superfosfat. — Vsled visoke cene Tomažev žlindre se je popraševanje po superfosfatu dvignilo. Zaključila se je jesenska kampanja s tem gnojilom, ki je ugodno izpadla. Za zimsko in zgodnje spomladansko rabo se pričakuje še večja zahteva. Ne le pri nas, temveč tudi drugod so poljedelci prišli do prepričanja, da tudi superfosfat dobro učinkuje. In v tem pravcu so mnogi usmerili letos svoje zahteve. Cena superfosfatu 33 L za 100 kg. Za večje dobave velja druga cena po dogovoru. Za naročbe so zdaj zadnji časi.

Čilski soliter. — Prihajajo že večje pošiljatve v državo. Skladišča se polnijo, ker se na sploh pričakuje, da bo letos radi »žitne bitke« popraševanje po tem gnojilu veliko. Trg drugače mrtev.

Kalijeva sol. — Popraševanje narašča. Cena 75 L za 100 kg.

Zveplenokisli amonjak. — Nikakega popraševanja. Cena 220 L za 100 kg.

Modra galica. — Sklepajo se precejšnje kupčije. Tovarne ponujajo svoje zaloge po 250 do 260 L za 100 kg. Angleška galica, za katero pa ni mnogo ponudb, je par lir dražja.

Orehove tropine. — Popraševanje po tem blagu vedno živahnije. Živinorejci so se prepričali, da raba tega krmila se bolj izplača, kakor raba otrob. Posebno letos, ko je seno manj vredno, so se orhove tropine dobro izkazale. Slov. kmet. društvo in Tržaška kmetijska družba ima na razpolago na drobno in debelo to blago prvovrstne kakovosti v dobrih vrečah. Cena 145 L za 100 kg. Tropine so lepo zmlete in zdrave. Pri večjih nabavah cena po dogovoru.

Sezamove tropine. — Velja isto, kar za orhove tropine. Tudi to krmilo dobiva vedno večji krog odjemalcev.

Seno in slama. — Na trgu veliko popraševanje. Zato silijo cene še vedno navzgor. Tudi ni pričakovati, da bi cene se že sedaj nižale. Zaloge niso velike. Naj navedemo nekaj cen za seno: Novara 73 do 90 L za 100 kg po kakovosti. Forli 40 do 45, Verona 47 do 72, Bolonja 64 do 70, Parma 65, Gorica od 35 naprej; za slamo: Novara 24 do 26, Forli 20 do 25, Verona 25 do 30, Bolonja 30 do 35.

Vino. — Na trgu vlada še vedno precejšnje mrtvilo: ni ne velike ponudbe, a tudi kupcev je malo. Slab zaslužek vpliva tudi na konsum. Srednje cene za dobrega vipaveca 250 L, za kraški teran 300 L, za brica 260 do 300 L. Starih zalog ni več. — Cena v Modeni 120 do 240 L, Bolonji 140

do 200 L, v Sacile 120 do 200 L, v Mesini 130 L. Čuti se pritisk vin iz starih pokrajin v naše kraje.

Prasiči. — Trg slab. Na zadnjem trgu v Gorici velika ponudba, malo popraševanje, posledica padec cen.

Voseki. — Slov. čeb. zadruga kupi vsako množino in ga plačuje po kakovosti od 12 L na prej za kg.

Goveja živina. — Vsled pomanjkanja sene je na trgu ponudba velika, radi tega cene padajo.

Kljub temu pa je meso v mesnicah še vedno predrago.

Grah. — Zgodnji »Ekspress« zajamčen za vrsto in kaljivost se dobi pri Slov. kmet. društvu v Gorici po 10 L za kg.

Gospodarski drobiž.

Poraba superfosfata znaša v letu 1925. nad 15 milijonov stofov. Ta višina ni bila v Italiji dosedaj dosežena. A ne le to! Lanska uporaba superfosfata presega za 50% najvišjo uporabo v predvojnih letih. To govori dovolj, da je začelo poljedelstvo napredovati. Brez dvoma pa je ravno »žitna bilka« povzročila ta nepričakovano porast uporabe superfosfata.

Pokrajinski gospodarski sveti se ustanovijo v državi. Vsled tega se razpustijo vsi pokrajinski poljedelski sveti, ki so začeli lansko leto poslovati v nekaterih pokrajinah in od katerih so poljedelci mnogo pričakovali. Ravno tako izginejo tudi trgovske in obrtne zbornice. Njih posle in delokrog prevzamejo novi gospodarski sveti, v katerih pa najbrže bo prevladovalo podpiranje interesov obrti in trgovine nad interesi poljedelstva.

Zakon proti razpečavanju ponarejenih umetnih gnojil. — Obljubljali so ga že dolgo časa. Sedaj ga imamo. Stopil je v veljavo 1. januarja 1926. Bil pa je že skrajni čas, kajti kar so si nekateri brezvestnejši dovoljevali v kupčiji z umetnimi gnojili, je presegalo že vse meje. Posebno pri superfosfatu, ki je domač pridelek, so se godile velike sleparije. Italijanski časopisi so vsako leto poročali o kaki takšni prav debeli goljufiji v škodo konsumentov-poljedelcev. Pričakujemo, da bo ta zakon ugodno vplival na bodoče dobavljanje umetnih gnojil, le da bi se strogo izvrševal v interesu vsega našega poljedelstva. Zakon vsebuje tudi stroge ukrepe proti prekupčevalcem s slabimi semeni, s ponarejenimi vini, kisom, oljem, maslom in sirom.

Socijalni zakoni raztegnjeni tudi na nove pokrajine. — Na naše kraje so se

raztegnili takozvani »socijalni zakoni«, ki obsegajo: 1) zavarovanje za slučaj po-habljenosti in starosti; 2) zavarovanje proti nezgodam na delu; 3) zavarovanje za državne nameščence in 4) zavarovanje za čas poroda.

Pametna novofarija v trgovini z jajci. Vsaka gospodinja kupi rada sveža jajca. To okolnost so nekateri izrabili in začeli uvažati na trg jajce, ki so žigosana z dnevom izvalitve in z imenom lastnika kokoši. Ti kokošjerejci so si ustvarili posebno organizacijo, ki spravlja po ugodnih cenah taka jajca na trg. Izpodrinili so vse nesolidne prekupčevalce z jajci in povzročili, da se je začela kokošjereja dvigati in pravilno gojiti. Tako se danes godi v Nemčiji, a dobro je, da vejo to tudi naše gospodinjice.

Kmetijski uradi v Tržaški pokrajini niso pokazali do sedaj še posebne agilnosti. Kakor smo obveščeni, pa še bodo sedaj tudi tu razmere izpremenile v korist poljedelcev tržaške pokrajine, ki so z zavidevanjem gledali na delovanje kmetijskih uradov na Goriškem. — Kakor nam poročajo, je tržaški kmetijski urad nakupil v Švici 16 bikcev sive švicarske pasme v starosti od 9 do 14 mesecev, ki se razdelijo med živinorejce sežanskega, senožeškega in pošojnskega sodnega okraja. Dve tretjini kupnate plačajo prevzemniki, eno tretjino pa prevzame država, polne in prevozne stroške plača tržaški kmetijski urad. V kratkem se izvrši sličen nakup za tržaški sodni okraj.

Kmetjel Vse svoje potrebščine kupuje v Gorici le pri Slov. kmet. društvu v Trstu pri Tržaški kmet. družbi. Via Torre bianca 19.

Prva tovarna pohištva na Goriškem

ustanovljena leta 1897.

Če si hočeš priskrbeti z malimi stroški dobro pohištvo,
obrne se na staro tvrdko

Anton Breščak,

ki ima v zalogi na izbiro popolne sobe, bodisi
fornirane ali iz različnega lesa, od najpreprostejših do
razkošnejših.

GORICA - Via Carducci št. 14.

Domače podjetje.

Trpežno delo.

Cene nizke

„GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

Gorica, Via Carducci 7, I.

Lastno poslojje. — Križišče tramvaja.

Najstarejši slovenski zavod v Gorici, ustanovljen leta 1833.

Obrestuje navadne **hranilne vloge** po časih 4%. Davek plačuje zavod sam.

Na odpoved **vezane vloge** obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Sprejema vloge na **tekoči račun**.

Daje svojim članom **posojila** na vknjižbo, menice in zastave, ter jim odvarja **pasivni tekoči račun**.

Uradne ure za stranke od 9-12 in od 15-17.

Ob nedeljah, praznikih in sobotah popoldne je urad zaprt.

TRŽASKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

registroyana zadruga z omejenim porošivom
uraduje v lastni hiši ul. Torrebiana 19/I.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 40%, večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „dinarje“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plača zavod sam. - Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice. Uradne ure za stranke od 8½ do 13 in od 16 do 18. Ob nedeljah je urad zaprt. Št. telef. 25-67.

KMEČKA BANKA

registroyana zadruga z omejeno zavezo

V GORICI, PIAZZA DE AMICIS
(prej Koren) štev. 12.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 50%, večje in na daljšo odpoved vezane vloge, po dogovoru. Dovoljuje posojila na vknjižbo in porošstvo pod ugodnimi pogoji.

Naš zobozdravnik.

specijalist za bolezni v ustih in na zobeh

M.U. dr. Lojz Kraigner

z nemškim zobozdravniškim izpitom za zobozdravniška in zobotehniška dela

v GORICI, na Travniku št. 20. I nadstropje

Ivan Kerže - Trst

Piazza S. Giovanni

priporoča svojo trgovino, vseh kuhinjskih potrebščin, vseh vrst lesene, porcelana, aluminija, emajla itd.

MLADI PRASIČI

čistokrvne nemške požlabtnjene pasme z visečimi ušesi tudi za plemo se dobé v Avčah - prasičjereja JOSIPA BAVDAŽA.